

در گفت و گوی «ایران» با متخصصان پویانمایی مطرح شد

انیمیشن ایرانی؛ فرصت‌ها و تهدیدها

از حدود یک دهه قبل که اولین انیمیشن‌های سینمایی در ایران تولید شدند، کمتر کسی فکری را می‌کرد در یک دهه، انیمیشن در کشور ما به چنین پیشرفتی برسد که بتواند با آثار کمندی روی پرده رقابت کند و رکوردهای متعددی را به جا بگذارد.

شاید بتوان گفت برخلاف کشورهای صاحب سینما که بیشتر اسم کمپانی مهم است تا آدم‌ها اما در ایران چنین پیشرفتی در عرصه انیمیشن مروهون

گزارش

سپیده شریعت رضوی

خبرنگار

رضا ارزنگی، نویسنده و کارگردان انیمیشن سینمایی «یوز» که این روزها در سینماهای سراسر کشور در حال اکران

است و با استقبال بیش از نیم میلیون مخاطب روبه‌رو شده، یکی از مهم‌ترین موانع ساخت انیمیشن در ایران را کمبود نیروی متخصص دانست و عنوان کرد: «عزیزان در ادامه مسیر تمایل پیدا می‌کنند شرایطی را برای خودشان به وجود بیاورند که دیگر در ایران فعالیت نکنند یعنی باز ایران بپروند و به استودیوهای خارجی بپیوندند و یا در ایران باشند و با داخل کار نکنند و با خارج از کشور همکاری داشته باشند.»

او ادامه داد: «تورم و مسائل مالی نیز از دیگر موانع ساخت انیمیشن است. هزینه بسیار سخت است. ناگفته نماند که من در این زمینه مانع خاصی در اکران نمی‌بینم. البته که نگاه عمومی به انیمیشن در ایران این است که اثر برای بچه‌هاست یعنی عملاً ما در کیشه سینماها می‌بینیم که مقابل اسم انیمیشن نوشته شده است برای کودک و نوجوان. شاید بتوان گفت به انتخاب سوزه مناسب است، گفت: «ابتدا باید داستانی روان و ساده با شخصیت‌هایی که بچه‌ها بتوانند با آن ارتباط برقرار کنند، داشت. اگر بخواهیم انیمیشن‌های ایرانی پیشرفت کنند، باید شرایطی فراهم شود تا بتوانیم با انیمیشن‌های خارجی رقابت کنیم یعنی مخاطب ایرانی حق انتخاب بین انیمیشن داخلی و خارجی داشته باشد.»

ارزنگی معتقد است که چیزی به اسم

تلاش‌های جوانان همین آب و خاک است.

به همین بهانه، برآن شدیم تا با سه نفر از فعالان این حوزه از جمله هادی محمدیان که ساخت آثاری پرفروش و پرمخاطب نظیر «فیلشاه» و «شاهزاده روم» را در کارنامه کاری خود دارد، رضا ارزنگی که این روزها با انیمیشن سینمایی «یوز» به عنوان پرفروش‌ترین انیمیشن سینمایی ایران در سال ۱۴۰۴ میزبان مخاطبان در سینماهاست و همچنین دکتر محمدعلی صفورا، مدرس دانشگاه درباره شرایط و موانع ساخت انیمیشن در ایران، دلایل موفقیت و عدم موفقیت انیمیشن‌های ایرانی در جذب مخاطب و فعالیت استودیوهای انیمیشن گفت‌وگو کنیم.

به تولید فکر می‌کنیم و می‌سازیم. او افزود: «درباره نقطه ضعف اصلی نیز باید بگویم که ما هنوز یک متولی قدر قدرت در انیمیشن ایران نداریم. همچنین نگاه همه به انیمیشن بچگانه است یعنی می‌گویند برای بچه‌هاست و آن را حتی در جشنواره‌های ایرانی هم جدی نمی‌گیرند و چون هیچ کس نگاه جدی به آن ندارد، پس فیلمنامه‌های جدی هم برایش نوشته نمی‌شود و این صنعت در کل آتقدری که باید جدی گرفته نمی‌شود و یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتش این است که از رقابت جهانی باز مانده است. در حقیقت اینکه انیمیشن‌های ایرانی بتوانند با قدرت وارد باکس آفیس خارجی شوند و بفروشند، هنوز آرزوی خیلی از افراد است.»

هادی محمدیان:

نیروی انسانی متخصص، نیاز اول انیمیشن‌سازی است

هادی محمدیان، انیمیشن‌ساز و صاحب‌آثار پرمخاطبی نظیر «فیلشاه» و «شاهزاده روم»... را در کارنامه کاری خود دارد، با اشاره به اینکه ایران در این

سال‌ها بسیار در حوزه ساخت انیمیشن پیشرفت کرده و تعداد زیادی از جوانان ایرانی که الان در این حوزه متخصص هستند و حتی تخصص‌شان با دیگران در بعضی از عرصه‌ها برابری می‌کند و حتی بالاتر از توانمندی‌های جهانی است، گفت: «این سرمایه بسیار بزرگی برای مملکت است. بسیاری از فعالان این حوزه الان در پروژه‌های داخلی کار می‌کنند و اگر بخواهیم منطقی برخورد کنیم، هیچ وقت انیمیشن نمی‌سازند. در حالی که در خارج از کشور برای انیمیشنی بسیار ساده حساب و کتاب و سپس سرمایه‌گذاری می‌کنند. در ایران کمی قضیه فرق می‌کند و ما فقط با عشق و امیدگی که به این حرفه داریم،

صنعت‌های تک است و الان هوش مصنوعی در بیشترین جایی که بروز پیدا کرده، انیمیشن است و همیشه لبه تکنولوژی بوده. ساخت انیمیشن بسیار گران است و در حال حاضر یک سینمایی انیمیشن حداقل دو یا سه برابر اثر بیک پروداکشن سینمایی رثال بودجه نیاز دارد. همچنین ساخت آن نیازمند سه سال زمان است و در واقع باید فریم به فریم فیلم را بسازند. ما نیروی متخصص داریم اما اینکه در فضایی کنار هم جمع و تبدیل به تیم شوند، یکی از موانع است.»

محمدیان تأکید کرد: «متأسفانه در این زمینه راه را اشتباهه رفتیم. ما دنبال این بودیم آدم‌های سرمایه‌داری که صرفاً پول دارند، وارد این عرصه شوند؛ اعم از سازمان‌های دولتی یا خصوصی و با سرمایه‌گذاری آنها بتوانیم فیلم بسازیم. ما اگر بتوانیم به جوانان مستعدی که استعداد و تخصص‌شان واقعاً با تخصص‌های خارجی برابری می‌کند، کمک کنیم تا خودشان بتوانند شرکت دانش‌بنیان تأسیس و به شکل درست جذب سرمایه کنند (و وام‌های بلندمدت یا قرض‌های بدون بهره) قطعاً اتفاق

بتری رخ می‌دهد و باعث کم شدن هزینه‌ها و بهینه شدن مراحل مختلف تولید می‌شود.» این انیمیشن‌ساز با اشاره به اینکه انیمیشن مدوم بسیار جذاب‌ای است، گفت: «در دنیا انیمیشن‌ها را در اکران پیشتر هستند و این به دلیل جنس خود انیمیشن یعنی تفاوتش با دنیای رثال و خیال‌پردازی‌ها و رویاگونه بودن است که باعث می‌شود مخاطب بیشتری وارد سینما شود. همچنین در این سال‌ها فیلم‌ها به لحاظ کیفی بسیار پیشرفت کرده‌اند. البته بعضاً آثاری بودند که کیفیت پایین‌شان باعث شده است اعتماد مخاطب به انیمیشن کم شود، اما اگر به صورت کلی نگاه کنیم، همه فیلم‌ها رشد نسبی داشتند و الان دیگر فیلم ضعیف نداریم. همچنین به مرور انیمیشن‌سازان متوجه این شده‌اند که مخاطب ایرانی چه چیزی دوست دارد و الزاماً این نیست که ما بخواهیم از آثار خارجی کپی کنیم چراکه دیگر امضای خودمان را در آثارمان داریم. ناگفته نماند اگر ریسیت ایرانی در آثار دیده و نوستالژی‌ها آورده شود، برای بچه‌ها جذاب است. همچنین کهن الگوها و قصه‌های افسانه‌ای داریم که بسیار جذاب‌اند و مخاطب ایرانی آن را دوست دارد.»

محمدیان در ادامه صحبت‌های خود با اشاره به اینکه در حال حاضر مصدی اصلی انیمیشن، ارگان‌ها و شرکت‌های شبه‌دولتی و نیمه دولتی هستند و درباره دانش‌بنیان‌ها غفلت شده است، مطرح کرد: «البته استادیوهایی هستند که گردانندگان‌شان از ابتدا در حوزه انیمیشن فعالیت داشته و پله پله رشد کردند اما تعدادشان بسیار کم و موانع زیادی سر راه‌شان است. انگار که برخی دوست دارند به شکل لیبرال و سرمایه‌داری با شرکت‌ها برخورد کنند یعنی فرد پولداری باشد که تأمین بودجه اتفاق بیفتد و بقیه برایش کار بسازند. اگر کسی بخواهد خلاف این مسیر برود، اذیت می‌شود. همچنین استودیوهای کوچک‌تر هم داریم که جوانان علاقه‌مند به انیمیشن در آن‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند و سودای ساخت اثر آن را برپا کرده‌اند اما حمایت‌های لازم از آنها نمی‌شود.»

او یادآور شد: «متأسفانه ما نتوانستیم در این سال‌ها این ایده را پیاده کنیم که استودیوها را به ایرشرکت‌های بزرگ با اصطلاحاً کمپانی تبدیل کنیم و متأسفانه استودیوهایی که فیلم‌های بلند ساختند و احساس کردند که در این در دیوار و کیس‌ها و سیستم‌هاست که انیمیشن را می‌سازد، عملکرد غلطی داشتند و هویت لازم برای استودیو و کمپانی نداشتند. همچنین رفتن افراد از شرکت‌ها باعث شد که آنها افت بسیار شدید پیدا کنند.

بسیاری می‌گویند که در دنیا انیمیشن‌ها را به نام کمپانی‌های می‌شناسند نه به نام کارگردان و عوامل. این مسأله برای استودیوهای چند هزار نفره که حمایت بسیار قوی از افرادش می‌کند و همه آدم‌ها دوست دارند در آن شرکت کار کنند، صدق می‌کند اما الان برای ما شدنی نیست. در کشور ما نیروی انسانی مهم است و هنوز آنقدر شبیه امریکا و شرکت‌های کشور لیبرال نشدیم که سرمایه‌دار و کمپانی مهم باشد.» این انیمیشن‌ساز تأکید کرد: «در حال حاضر انیمیشن نه جزو هنر محسوب می‌شود و نه صنعت، در صورتی که هم هنر است هم صنعت. ما اگر به شرکت‌های دانش‌بنیان برویم، می‌بینیم که در بخش تکنولوژی و علم روز دنیا پیشرفته هستند و از آنها حمایت خوبی می‌شود ولی از انیمیشن به آن شکل حمایت نمی‌شود چون آن را هنر محسوب می‌کنند. از سوی دیگر توقع حمایت از این حوزه به عنوان شاخه‌ای از هنر را داریم اما می‌گویند انیمیشن چون رندر، سیستم و... دارد، جزو هنر محسوب نمی‌شود.»

محمدیان در بخش دیگری از صحبت‌های خود با اشاره به اینکه معتقد است انیمیشن در ایران واقعاً نقطه ضعف ندارد، عنوان کرد: «البته به این واقفم که به لحاظ داستان و تصاویر دچار مشکل هستیم اما نقطه ضعف در مقابل شرکت‌ها و فیلم‌های خارجی ندیدم. تا ۱۰ سال پیش این حرف را زدم و بسیار به من خرده گرفتند که حرف اشتباهی است. آن زمان گفتم که ما در ایران واقعاً بهترین شرکت‌های انیمیشن را داریم و اگر بودجه تولید انیمیشن در خارج از ایران را با فیلمی ایرانی مقایسه کنیم، متوجه می‌شوید که بسیار متفاوت است. یعنی الان یک میلیون دلار هزینه تولید فیلم سینمایی در ایران است در صورتی که در دنیا کمتر از ۷۰ تا ۸۰ میلیون دلار برای ساخت انیمیشن وجود ندارد. همچنین ما با رقم‌های ۲۰۰ و ۳۰۰ میلیون دلار هم مواجهیم.»

او ادامه داد: «آن زمان گفتم که ما به اندازه پول چای و قهوه شرکت خارجی فیلم‌ها را می‌سازیم و این توقع بسیار زیادی است که ما بخواهیم بدین شکل با آنها رقابت کنیم اما از آن طرف می‌بینیم که به لحاظ کیفیت تصویر و محتوا ما چیزی کم نداریم یعنی ما تقریباً الان رسیدیم به کیفیتی که اگر آثار را کنار هم بگذاریم، آنتچنان تفاوتی ندارد. بله شاید ۱۰ تا ۲۰ درصد اختلاف کیفیت داشته باشیم که دیگر از عهده حتی سخت‌افزارهای در ایران هم خارج است. به لحاظ نیروی انسانی بسیار پیشرفت کرده‌ایم و بهترین نیروهای دنیا را بدون اغراق داریم اما به لحاظ هزینه‌ها و بودجه ما نمی‌توانیم رقابت کنیم اما به لحاظ کیفی واقعاً به جایی رسیدیم که مخاطب این حق را به خودش می‌دهد که ما را با آثار خارجی مقایسه کند. البته فراموش نکنیم ما محکوم به این هستیم که مخاطب را سرگرم کنیم. اینکه ما سختی کشیدیم، پول نداشتیم و با خون دل کار را ساختیم، ارتباطی به مخاطب ندارد که بخواهد آن را در نظر بگیرد.»

محمدیان در پایان سخنان خود خاطرنشان کرد: «تنها چیزی که مرا در سال‌ها فعالیت در حوزه انیمیشن خوشحال می‌کند، این است که می‌توانستیم آدم‌های زیادی را در این حوزه داشته باشیم که لحظه به لحظه در حال افزایش است. حضور این جوانان با استعداد و توانمند که انکار در زن‌شان تلاش و کوشش و انگیزه مضاعف و در ذهن‌شان شوق موفقیت وجود دارد، بسیار خوشحال‌کننده است و خستگی ناملایمت‌ها و بی‌مهری‌ها را از بین می‌برد. به نظرم همین حضور بچه‌های مستعد، متخصص و باانگیزه باعث می‌شود سوء مدیریت و عدم توجه به این بچه‌ها جبران شود.»

اگر بخواهیم

انیمیشن‌های ایرانی

پیشرفت

کنند، باید

شرایطی

فراهم شود

تا بتوانیم با

انیمیشن‌های

خارجی رقابت

کنیم یعنی

مخاطب ایرانی

حق انتخاب

بین انیمیشن

داخلی و

خارجی داشته

باشد

مهم‌ترین

چیزی که

برای ساخت

انیمیشن لازم

است، نیروی

انسانی و در

واقع نیروی

متخصص

ساخت

انیمیشن

است که

خوشبختانه

در کشورمان

زیاد داریم

اخبار

بیانیه انجمن سینماگران ایران درباره اتفاقات اخیر

انجمن بازیگران ایران به وقایع اخیر و حواشی آن که با دستگیری هنرمندان در یک مهمانی خصوصی خبرساز شد واکنش نشان داد.

این انجمن در بیانیه‌ای چنین نوشت: «انجمن بازیگران سینمای ایران با ابراز تأسف و نگرانی عمیق از اخبار واصله پیرامون بازداشت جمعی از همکاران محترم و هنرمندان شناخته شده کشور در یک مهمانی خصوصی و نحوه رسانه‌ای شدن آن، لازم می‌داند نکاتی را جهت تئویر افکار عمومی و تذکر به نهادهای ذی‌ربط اعلام دارد:

هم‌زمانی تلخ با احیای

رویداد بین‌المللی سینمای ایران جای بسی شگفتی و دریع است که درست در ایامی که «جشنواره جهانی فیلم فجر» پس از چند سال رکود و وقفه، با همت، پایداری و همدلی آحاد سینماگران کشور جانی دوباره گرفته و در حال برگزاری است، شاهد چنین برخورد قهری و پرهزینه‌ای هستیم... در شرایطی که سینمای ایران با میزبانی از میهمانان، سینماگران و منتقدان برجسته خارجی، در تلاش برای بازسازی چهره فرهنگی کشور است، رقم زدن چنین حواشی تلخی، آن هم در این مقطع حساس احیای جشنواره، به هیچ‌وجه زیبنده نام ایران و فرهنگ آن نبود. این اقدامات، جز ارائه تصویری ناصواب از وضعیت هنرمندان به جهانیان و تلخ کردن کام اهالی سینما که برای برپایی این رویداد کوشیده‌اند، حاصلی ندارد.

تساوی در برابر قانون

انجمن بازیگران سینمای ایران تصریح می‌کند که هنرمندان و بازیگران، تافته جدا بافته نیستند و همچون دیگر شهروندان، در برابر قانون برابرند. ما هرگز خواهان مصونیت قضایی برای تخلفات احتمالی نیستیم؛ اما آنچه مورد اعتراض شدید ماست، نحوه ورود به منزل شخصی، نقض حریم خصوصی و بدتر از آن، انتشار مجولانه اسامی و جزئیات پرونده در رسانه‌ها پیش از رسیدگی قضایی است. این اقدام مغایر با منشور حقوق شهروندی و اصل «محرمانه بودن تحقیقات مقدماتی» بوده و هدفی جز ترور شخصیت هنرمندان ندارد.

درخواست

انجمن بازیگران سینمای ایران

ما از مسئولان عالی‌رتبه قضایی و نهادهای نظارتی انتظار داریم با ورود قوری به این پرونده، با مسیباب این برخورد غیرقانونی و کسانی که با گزارش‌های مغرضانه یا اقدامات خودسرانه، امنیت روانی جامعه هنری را برهم زده و خوراک تبلیغاتی علیه وجهه فرهنگی ایران فراهم کرده‌اند، برخورد قانونی نمایند.

حرمت و حریم خصوصی شهروندان چه هنرمند و چه غیر هنرمند- خط قرمزی است که عبور از آن، پایه‌های اعتماد عمومی را سست خواهد کرد.»

استعفای پژمان بازغی

پژمان بازغی بازیگر سینما و رئیس انجمن بازیگران خانه سینما با انتشار متنی در صفحه شخصی خود در فضای مجازی از ریاست انجمن بازیگران سینما کناره‌گیری کرد. بازغی در این متن نوشت: «اینجانب پژمان بازغی با این اطلاعیه، پس از چندسال، استعفای خود را به دلایل شخصی و کاری از سمت ریاست انجمن بازیگران اعلام می‌کنم.»

پس از استعفای پژمان بازغی، سام درخشانی نایب رئیس انجمن بازیگران هم با انتشار متنی استعفای خود را اعلام کرد.

ایرانی را عدم شناخت شکل روایت و قصه‌های جذاب برای مخاطب و همچنین در مواردی کارگردانی دانست و اظهار کرد: «به هر حال ایران نیروی متخصص در حوزه انیمیشن دارد و به لحاظ تکنولوژی و فنی توانسته است اتفاقات خوبی را رقم بزند و در مسیر صنعتی شدن است که اگر بتوانیم ضعف‌های خود را برطرف کنیم، به نتایج بهتری می‌رسیم.»

جذب سرمایه کنند و پس از اکران به فروش قابل توجهی نیز دست یابند و بودجه آثار بعدی خود را تأمین کنند. من معتقدم این چرخه که طی ۵ تا ۱۰ سال گذشته آغاز شده، روز به روز رشد می‌کند و شاید روزی برسد که انیمیشن سینمایی ما وابسته به نهادهای دولتی نباشد و بتواند در بخش خصوصی فعال شود و به سودآوری برسد.

این استاد دانشگاه نقاط ضعف انیمیشن‌های ایران را عدم شناخت شکل روایت و قصه‌های جذاب برای مخاطب و همچنین در مواردی کارگردانی دانست و اظهار کرد: «به هر حال ایران نیروی متخصص در حوزه انیمیشن دارد و به لحاظ تکنولوژی و فنی توانسته است اتفاقات خوبی را رقم بزند و در مسیر صنعتی شدن است که اگر بتوانیم ضعف‌های خود را برطرف کنیم، به نتایج بهتری می‌رسیم.»

عدم شناخت روایت و قصه‌های جذاب مهم‌ترین ضعف ماست

شاید ۱۵ تا ۲۰ سال است که انیمیشن‌های سینمایی در ایران ساخته شدند و هنوز لازم است که بیشتر درباره آن تجربه کرد تا نواقص برطرف شود.»

او با اشاره به اینکه موفقیت انیمیشن در جذب تماشاگر به دو عامل شناخت مخاطب و نیازهای آن و قصه‌گویی درست و مناسب بر اساس مدیا وابسته است، بیان کرد: «اگر به این موارد توجه داشته باشیم، قطعاً انیمیشن می‌تواند با مخاطب وسیع ارتباط برقرار کند. نکته دیگری که باید اضافه کنیم، این است که حتماً موضوع و ژانرهایی که مخاطب دوست دارد باید در آثار انیمیشن سینمایی باشد و هر کدام از این موارد اگر وجود نداشته باشد، قطعاً انیمیشنی که ساخته می‌شود، با مخاطب محدودتری ارتباط برقرار می‌کند. عناصر جذابیت در سینما و انیمیشن بسیار مهم است، یعنی زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی به اضافه عناصر جذابیت و دراماتیک در کنار یکدیگر می‌توانند باعث موفقیت اثر و گسیل مخاطب به سینماها شوند. به هر شکل انیمیشن مدیایی است که به همه عناصر بیانی سینما

برش

دکتر محمدعلی صفورا، مدرس

انیمیشن با بیان اینکه

می‌توان انیمیشن را در سه

حوزه سینمایی، تلویزیونی

و کوتاه تجربی که جهان هر

سه آنها با هم متفاوت است،

تقسیم‌بندی کرد، گفت: «انیمیشن کوتاه

تجربی بسیار در ایران جا افتاده و جوایز

زیادی گرفته است. انیمیشن تلویزیونی هم

که مسیر خودش را طی می‌کند. اما در این

میان انیمیشن سینمایی به هر حال یکی از

انواع بسیار سخت است به این دلیل که یک

ساختار وسیع درام دارد و همه ابعاد و عناصر

سینما لازم است در آن دیده شود. همچنین

مخاطب‌شناسی درست انیمیشن سینمایی

مهم است. اینکه چقدر در این حوزه‌ها

توانمند هستیم، زیرساخت‌ها هم بسیار است

که شامل جنبه‌های تکنیکی و فنی، شناخت

جنبه‌های زیبایی‌شناسانه است و همچنین

بحث اقتصاد و سرمایه است. انیمیشن

سینمایی نسبت به انیمیشن تلویزیونی و

کوتاه تجربی، عمر بسیار کوتاه‌تری دارد. حدود